

Fru Hulda Constanse Jølsen

– en liten historie

Av Solveig Korseberg

Fru Jølsen var født Haneborg fra Li i Øymark, født 31.5.1870, død 5.1.1966. Hun var første gang gift med Petter Christian Hjort på Lekum.

Da fru Jølsen ble enke etter Petter Chr. Hjort var også hennes svigermor Wilhelmine (Sophie Grue Torp) blitt enke og overdro gården til Hulda.

I 1906 giftet Hulda Hjort seg med daværende kaptein Olaf Jølsen fra Enebakk.

Olaf Jølsen ble knyttet til Lekum og ble en ivrig kirkegjenger og med i restaureringen av Eidsberg kirke, og var

formann i byggekomitéen for reising av kapellet ved kirken.

Fru Jølsen hadde i alle år vært kirkegjenger, og startet og drev søndagsskoler rundt på forskjellige bedehus. Hun drev søndagsskole på gården, på Håpet i Høiefjeringen og på bedehuset på Slitu.

Barnehjemmene i Oslo var på den tiden fulle av barn som hadde blitt foreldreløse og ikke hadde pårørende som kunne ta hånd om dem. Det var harde tider. Derfor ble barn utnyttet til arbeidskraft og hentet av bønder for å arbeide på gårder rundt omkring.

Hulda Constanse Jølsen i trilla fotografert sammen med noen søndagsskolebarn.

De to i første rad er ukjent Rad 2 fra venstre: Anne Marie Randem, Inger Randem

Rad 3 fra venstre: Ragnar Bakker, Arne Randem, Ase Ledingsrud, Anne Lise Lund Høie, Rigmor Wethe.

Hulda Constanse Jølsen var født Haneborg fra Lie i Marker. Her er familien Haneborg på besøk på Lekum.

I Eidsberg bodde det ei jente som fru Jølsen hadde oppdaget som svært flink og oppvakt. Jeg gir henne det fiktive navnet Karen.

Karen var, som mange barn på den tiden, hentet fra barnehjem i Oslo. Hun var en av åtte søsken som ble hentet av en bonde for å arbeide på en gård i Eidsberg. Det var en vanlig skikk, og det var de sterkeste av barna som ble tatt ut først, deretter ble de tatt etter styrke og helse.

Fru Jølsen hadde som nevnt, «oppdaget» Karen på søndagskolen. Karen var etter hvert blitt i ungdomsårene og fortsatte som fjøs- og husjente. Det var jo ingen andre muligheter for ubemidlede jenter uten familie.

Fru Jølsen ymtet frempå at Karen burde gå skoler, men det ble ikke godt mottatt av husmoren på gården. Det var

helt umulig. Da ville jo gården miste gratis arbeidshjelp.

Da var det at fru Jølsen tok sin beslutning; hun tok hest og trille, kjørte selv til gården og snakket med gårdsfolket. Jenta skulle gå Amtsskolen og fru Jølsen skulle koste hele kurset. Sånn ble det. Fru Jølsen tok igjen hest og trille og dro til gården med to bunker stoff som skulle syes til klær for hele året. Det hadde gjort et stort inntrykk og gårdsfolket turte ikke si imot fru Jølsen. Hun hadde autoritet. Andre nødvendige ting ble ordnet og Karen gikk på Amtsskolen i Askim. Det må ha vært på 1920-tallet.

Med utdannelsen fra Amtsskolen fikk Karen jobb som dame på Posten. Det var stort å komme bort fra fjøs og slit. Hun giftet seg etter hvert og fikk en snill mann, men fikk aldri barn.

Det hører med til historien at Karen

aldri fikk møte sine søsken igjen. De mistet helt kontakten etter at de forlot barnehjemmet. Hun visste om en bror i Moss, men orket ikke å spore han opp.

Dette var en liten historie om fru Jølsens beslutsomhet og det verserte flere slike historier om fru Jølsens nestekjærlighet.

Jeg møtte Karen da hun var gammel og syk, og jeg syntes historien var så spesiell at jeg ønsket å skrive den ned. Karen var da alene i verden, mannen var død. Men hun syntes hun hadde hatt et fint liv, takket være fru Jølsen.

En tilleggshistorie er at min far – Olav Korseberg fra Torsnes – var i det militære på fortet på Mysen i 1920. Han kjørte sin egen Harley Davidson med sidevogn. Dette oppdaget oberst Jølsen og min far fikk da i oppdrag å skyssse obersten fra Lekum og rundt i tjeneste. Obersten var meget punktlig og min far sto ved hjørnet av låven på Lekum og

ventet til det ble på sekundet å kjøre inn i gården. Dette var visst en fin avtjening av verneplikten. Obersten var meget hyggelig.

Min far husket også historien om at fru Jølsen kunne ha mange jern i ilden og være litt sen når hun og obersten skulle kjøre bort i selskap. Da dro resolutt obersten med hesten og trilla – uten fru. Obersten var presis og nådeløs der. Obersten hadde selv fortalt det. Men, det var flere hester og trille på Lekum og fru Jølsen dro etter. Fru Jølsen kunne greie seg selv!

Kilder:

- Karens egen fortelling til Solveig Korseberg.
- Data fra Marit Lundebj.
- Eidsberg gårdshistorie bind IV – gården Lekum, side 109.

Søndagsskole-sangen av fru Jølsen

1. Vi synge vil en jubelsang med hjerte, mund om Jesus,
at alle barn med frydesang skal love, prise Jesus.

Kor: Deiligste navn som fins paa jord, søtteste ven er Jesus vor.
O, han er en konge stor, barnevennen Jesus

2. Hør barn, han blev et barn som vi, den kjære, milde Jesus,
at os fra syndens lænker fri, o la os prise Jesus.

3. Se, Jesus elsker alle smaa, derfor vi priser Jesus.
Han vil ei nogen bort skal gaa, men salig bli hos Jesus.